

урожайності, в наших дослідженнях продемонстрував найбільшу різницю на нееродованих та еродованих ґрунтах у ті самі етапи розвитку що й інші ВІ.

Саме показник GNDVI найбільш точно висвітлює «азотні» чинники впливу еродованості ґрунтів на обсяги накопичування біомаси. Це пов'язано з тим, що «зелений» NDVI (GNDVI), набагато більш чутливий до концентрації хлорофілу в листях, яка, своєю чергою, визначається азотним живленням рослини.

УДК 631.587

СУЧАСНИЙ СТАН МЕЛІОРАЦІЇ ЗЕМЕЛЬ В УКРАЇНІ

Смірнова І. В., асистент
Задорожній Ю. В., асистент
Петросян М. В., Краснощок М. Л., магістранти
Миколаївський національний аграрний університет

Зрошення є одним з основних факторів інтенсифікації землеробства в районах із недостатнім та нестійким природним зволоженням, завдяки якому значною мірою знижується залежність агровиробництва від умов природного вологозабезпечення. Нині у світі зрошується близько 270–300 млн га, з них поливні землі забезпечують 40% світового виробництва продовольства, займаючи лише 18% площі сільгоспугідь.

Україна теж належить до тих країн, де зрошення є одним із визначальних факторів загального стану виробництва сільськогосподарської продукції, її експорту та забезпечення продовольчої безпеки держави. Географічною особливістю території нашої країни є те, що вона розташована на межі різних природних зон у помірному кліматичному поясі з відчутно вираженою зміною сезонів протягом року. Окремим рядом виглядає степова зона Півдня, яка відзначається континентальним, жарким, посушливим кліматом, займаючи південну та південно-східну частини країни, і становить 46,5% площі її сільськогосподарських угідь.

Згідно досліджень Інституту водних проблем і меліорації НААН України в світі нараховується понад 270,5 млн га зрошуваних і 164,0 млн га осушених земель. Основним фактором інтенсифікації сільського господарства, особливо в умовах глобальної зміни клімату, є меліорація зрошуваних земель, яка забезпечує стійке виробництво сільськогосподарської продукції. Тому зрошувані землі у високорозвинутих країнах світу, як і в зоні Південного Степу України, є основним гарантом забезпечення продовольчої безпеки країни.

Сьогодні площа зрошуваних земель в Україні сягає 2,2 млн га, або 6,6% усіх сільськогосподарських угідь. Ці ґрунти є національним багатством

держави, його гарантованим страховим фондом на випадок несприятливих погодних умов. Зараз більшість загальнодержавних меліоративних фондів (магістральні та міжгосподарські канали, трубопроводи, насосні станції, гідротехнічні споруди тощо), що знаходяться у справному стані, можуть подавати воду для поливу сільськогосподарських культур на площі понад 2 млн га.

Вперше про сучасний стан меліорованих зрошуваних земель за роки незалежності України зазначено в Указі Президента в 1998 році за № 670/98 "Про заходи щодо державної підтримки водогосподарсько-меліоративного комплексу" та в постанові Кабінету Міністрів "Про Комплексну програму розвитку меліорації земель і поліпшення екологічного стану зрошуваних та осушених угідь на період до 2010 року" в 2000 році.

Незважаючи на Постанову Кабінету Міністрів загальна кількість води в Україні, яка використовувалася на зрошення протягом 2000-2010 рр., порівняно з 1990 роком, за даними Державного агентства водних ресурсів, зменшилася на 5770-6320 млн м³, або на 83,6-84,0%.

Причин вказаного негативного явища існує декілька, проте основна з них, на наш погляд, полягає в ліквідації великотоварних сільськогосподарських підприємств і розпаюванні земельних ресурсів.

Глобальна зміна клімату, яка спостерігається протягом останніх років, спричинила негативний вплив на зміну агро- і біокліматичного потенціалу агроландшафтів, що викликало гостру необхідність удосконалення існуючих систем землеробства в цілому. Зниження кількості атмосферних опадів у літній і осінній періоди та нерівномірний їх розподіл у часі свідчить, що основним регулюючим чинником в умовах, які склалися, є якнайшвидше відновлення існуючих зрошувальних систем, що сприятиме ліквідації дефіциту водного балансу, підвищенню урожаїв сільськогосподарських культур і забезпеченню продовольчої безпеки країни.

На сьогодні зрошення земель є практично безальтернативним елементом у сучасних умовах вирощування сільськогосподарських культур, особливо в посушливих регіонах варто використовувати зрошення полів під культурами, що однозначно підвищить їх урожайність.

Таким чином, подальше збільшення площі зрошуваних сільськогосподарських земель, може стати важливим чинником підвищення ефективності вирощування сільськогосподарських культур, що дасть змогу підвищити стійкість агровиробництва до змін клімату, а відтак і загальну продуктивність сільськогосподарської галузі України в цілому.